

SEPTIMUM ECCLESIAE SÆCULUM.

CAPUT PRIMUM.

SUCCESSIO PONTIFICUM ROMANORUM.

Post Gregorium Magnum catholicae præfuerunt Ecclesiae *Sabinianus Bonifacius III, Bonifacius IV, S. Deusdedit, Bonifacius V, Honorius I, Severinus, Joannes IV, Theodorus I, S. Martinus, I, S. Eugenius I, S. Vitalianus, Adeodatus, Donus I, S. Agatho, S. Leo II, S. Benedictus II, Joannes V, Conon, S. Sergius I.*

LXVII. Sabinianus Volaterris ortus est, fuitque primum Gregorii Magni diaconus, postea successor. Usum æris campani dicitur invenisse, quem alii tribuunt S. Paulino Nolano, unde campanam dici *Nolam* opinantur; at usus hoc nomine ad significandum tintinnabulum lib. VIII, cap. vi, Quinctilianus, qui floruit imperante Domitiano, ac I sæculo. Tradunt Sabinianum obiisse a Gregorii spiritu percussus propter avaritiam in capite; sed pace Sigeberti, somnium, id est, et fabella. Supremus illi dies 22 febr. anno 606 nondum expleto, pontificatus biennio.

LXVIII. Brevior fuit pontificatus *Bonifacii III* Romani. Is enim electus anno 607, XI kalend. martias, efficiens ut etiam a Phoca imp. romana Ecclesia declararetur omnium aliarum caput et mater, Ecclesiam rexit mensibus 8, extinctus IV idus novembris an. 607.

LXIX. Huic suffectus *S. Bonifacius IV*, e Valeria apud Marosos, qui *Pantheon* olim a M. Agrippa ædificatum, et adhuc post tot urbis clades superstes, annuente Phoca, Virgini reginae martyrum consecravit, et vita decessit labente anno episcopatus sui nono, et v. ær. 615, septima die maii.

LXX. Ab eo anno 615 usque ad an. 618, quo obiit Vidus nov., sedit in romana cathedra vir eximiae sanctitatis *Deusdedit*, filius Stephani, civis romani, electus, quod nondum contigerat, adhuc subdiaconus, si fides habenda sit Anastasio et Liberato, cui et Ven. Baronius subscripsit.

LXXI. Tenuit deinde pontificatum annis fere 6 *Bonifacius V*, mortuus anno 625, die 22 octob., immerito reprehensus, quod asseruerit Christum nos redemisse a solo originali peccato; quum eo sensu loquutus sit, quo Joannes cap. i, 29: Ἰδοὺ ὁ ἄμωδός τῶν Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, quod nempe solum originale peccatum mundum infecerit universum.

LXXII. Electus postea *Honorius I* Campanus. Audiit immerito tanquam monothelita, propterea quod ad schisma vitandum noluerit mentionem fieri unius, nec duplicis in Christo operationis aut voluntatis. Ecclesiam rexit annis 13, atque e vita migravit anno 638, die 12 octobris.

LXXIII. Ocepit inde pontificatum, post diuturnum interpontificium, *Severinus* Romanus, qui Heraclii imperatoris improbavit *Ecthesim*, nempe expositionem fidei monotheliticam; ac ideo, imperatoris jussu thesauros Ecclesiae Lateranensis Isacio, exarcho, diripiente, ex animi ægritudine interiit anno 640, kalendis augusti, mense vix expleto a sui inauguratione secundo.

LXXIV. Non implevit duos episcopatus annos Severini successor, *Joannes IV*, sublatus e vivis an. 642, die 11 octobris, quum prædictam *Ecthesim* proscripsisset, et Honorii epistolas, quibus abutebantur monothelitæ, catholico sensu explicasset.

LXXV. Post Joannem rexit Ecclesiam *Theodorus I*. Is monothelitis anathemate inustus, et improbato *Typo* Constantis, e vivis excessit, dum ageret septimum pontificatus annum, die 5 maii, anno æræ communis 649.

LXXVI. Evectus post Theodorum *S. Martinus I* ad sacerdotii fastigium, damnatis in lateranensi synodo, una cum *Ecthesi* et *Typo* monothelitis, omnem Constantis injuriam, carceres, contumelias et omne calamitatis genus animo invicto sustinuit, obiitque relegatus in Chersonesum Thraciæ, et ærumnis con-

fectus, inchoato pontificatus anno septimo, die 21 septembris, anno Domini 655.

LXXVII. Dignus fuit, qui Martini sedem occupavit *S. Eugenius I*, illo exule Ecclesiæ regimini intentus, et a puero in romanum clerum adscitus. Verum a S. Martini obitu non explevit in episcopatu biennium, ad nobiliorem æternamque sedem translatus anno 637, die 4 junii.

LXXVIII. Diuturnior fuit pontificatus *S. Vitaliani*, cujus patria Signia Campaniæ civitas. Sedit enim ultra annos 14, et fato cessit an. 672, VI kal. februarias. Hujus sanctitatem etiam Constans A. ejusque filius Constantinus *Pogonatus*, venerati sunt, eique Constans dono misit pervetustum Evangeliorum codicem, auro gemmisque exornatum.

LXXIX. Agebat quintum pontificatus annum successor Vitaliani *Adeodatus* romanus et monastici instituti sectator, quando viam universæ carnis ingressus est, anno 676, die junii 26.

LXXX. Adeodato successit *Donus I*, patria item romanus, cui Reparatus archiepiscopus restituit antiqua jura supra Ecclesiam ravennatensem, quam decessor Maurus violaverat, fretus potentia exarcharum. Sedit anno I cum dimidio, mortuus an. 678, III idus aprilis.

LXXXI. S. Agatho, monachus Siculus, post Donum pontifex constituitur. Hoc pontifice, et Constantino Pogonato indicta œcumenica synodo, conceidit hæresis monothelitarum, quæ diu orientalem vexavit Ecclesiam. Virtutibus meritisque clarus IV idus januarias anno 682 terram reliquit.

LXXXII. Agathoni successit *S. Leo II*, et ipse Siculus, græce et latine doctissimus, quem undecimo mense, anno scilicet 583, V nonas julias, terris rapuit cœlestis Jerusalem.

LXXXIII. Inviderunt pariter militanti Ecclesiæ rectorem beatissimum *S. Benedictum II*, romanum, incolæ supremæ patriæ, ad se illum invitantes, exacto decimo pontificatus mense, anno 685, septima die maii.

LXXXIV. Nec diuturnus fuit pontificatus *Joanni V* patria Antiocheni, quem mors abstulit proximo anno 686, augusto mense ineunte.

LXXXV. Quandiu autem sedit *Conon*, Trax genere, ætate, moribus, eruditione percelebris? Adeptus pontificatum prædicto an. 686, XII kalendas novembris, ea se levavit sarcina anno insequente 687, XI kal. octobris.

LXXXVI. Ab eo demum tempore usque ad annum 701, quo mortem oppetiit die 7 sept., sanctissime gubernavit Ecclesiam *Sergius I*, ortus Antiochiæ. Sopitum est S. Sergii inauguratione dissidium et contentio de supremo pontificatu exorta anno superiori 686 inter Petrum ac Theodorum presbyteros, et rursus excitata anno 687 inter Theodorum et Paschalem archidiaconum, quibus antea populus in factione distractus summum conferebat honorem.

Patriarcharum nomina.

Patriarchæ Alexandrini post S. Eulogium fuerunt eutyhiani seu *jacobitæ*, quo etiam nomine eutyhiani dicti sunt a Jacobo Syro, monacho et Servi discipulo. Excipiendus tamen *S. Joannes* Eleemosynarius, vita functus an. 616, ejusque successor *Georgius*; post quem sedit *Cyrus* monothelita. Antiochiæ vero post Gregorium sederunt *S. Anastasius II* et alii, quorum nomina usque ad an. 1098, cum fuerint fere omnes hæretici, atque Antiochia, sub tyrannide barbarorum, obscura sunt et incerta. At Jerosolymis præfuerunt Ecclesiæ post Amos, *Isychius*, *Zacharias*, *Modestus* et *Sophronius*; quo Ecclesiam jerosolymitanam gubernante, anno 637 venit S. Civitas in potestatem Saracenorum. Ab hoc itaque anno usque ad finem sæculi XI Jerosolymorum ignorantur episcopi. Constantinopolitanos autem patriarchas prætermisimus, quoniam, ut alibi monuimus, jura patriarchalia violato nicæno canone usurparunt; consecuti sunt vero, romana Ecclesia consentiente, anno dumtaxat 1215. Cunctorum enim episcoporum nomina recensere neque hujus est loci, neque instituti.

CAPUT II.

CONCILIA CELEBRATA SEPTIMO ECCLESIE SEculo.

Inter sæculi hujus concilia, ea maxime sunt recensenda, quæ ad hæresim spectant monotheliticam, paulo post describendam. Cætera enim attinent ad ecclesiasticam disciplinam. Ubi ergo anno 633 Cyrus patriarcha Alexandrinus coacta *synodo* sub specioso unionis prætextu, hæresim monothelitarum studuit comprobare, eodem anno Sophronius *Jerosolymitanus* altero indicto concilio, statuit duas esse in Christo operationes et voluntates. Approbata insuper anno 639 a Sergio Constanti-nopolitano, altero monothelitarum coryphæo, synodali con-ventu, *Ecthesis* imperatoris Heraclii, insequente anno 640 eam-dem *Ecthesim* et monothelitas damnavit *Romanum* Severini concilium. Quod et præstitit anno 645 Salvius episcopus in synodo aurelianensi, et anno 646 summus pontifex Theodorus, qui convocato *concilio* in Pyrrhum, cæterosque monothelitas scripsit anathematis sententiam, non solo atramento, sed vi-vifico sanguine instillato divini calicis, ut litteris tradiderunt auctor *Historiæ miscellæ* ac Theophanes. Proscribere rursus monothelitas eodem anno 646 synodi tres Africanæ, *carthagi-nensis*, et *provinciæ Byzacenæ* ac *Numidiæ*.

Duo autem celebriora concilia adversus monothelitas con-gregata fuerunt. *Romanum* nempe anno 649, et *constantinopo-litanum* œcumenicum VI, anno 680, ut duo mittam anni 679, anglicanum nimirum et mediolanense. Concilium *romanum* celebratum est jussu S. Martini I in æde lateranensi, in quam convenerunt ex regionibus suburbicariis et diocesi italica et urbica episcopi 103, cuncti monothelitæ, eorumque dogma, atque *Ecthesim* Heraclii et *Typum* Constantis diris devoverunt et subjecere anathemati. Ad synodum vero œcumenicam, in-dictam a piissimo imperatore Constantino Pogonato, commu-nicatis cum S. Agathone P. consiliis, et congregatam in *Trullo* (nomen istud imperiali Palatio trullissato, et in rotundam tec-torum concamerationem constructo) convenisse episcopos du-

centos undenonaginta tradunt annalia Græcorum; sed 166 præter legatos apostolicos exhibent solummodo subscriptiones. Id, quod in *lateranensi* plenaria hac synodo definitum est, damnata hæresis monothelitica; inusti anathemate, etiam ex-presso nomine, præcipui illius hæresis propugnatores, atque *Ecthesis*, *Typusque* proscripta.

Sunt ex novatoribus, qui pariter œcumenicam esse conten-dunt synodum *trullanam* seu *quinisextam*, coactam an. 692. Dicitur *trullana* a palatio, vel secretario imperiali, cui nomen *Trullus*, ut nuper scripsimus; *quinisexta* autem, quasi fuerit quintæ et sextæ synodi *appendix* et *supplementum*. Interfue-runt huic synodo juxta Balsamonem et Zonaram episcopi 217; at in exemplaribus inveniuntur subscripti num. 211. Canones in illa editi 162. Rejicitur tamen ab orthodoxis, eamque repro-barunt romani pontifices Sergius I et Joannes VII. Sunt enim nonnulli istorum canonum absurdi, ut quibus concutitur sa-crorum ministrorum cœlibatus et jejunium sabbati servatum olim in Ecclesia romana, atque sub gravissimis pœnis prohibe-tur clericis laicisque abstinencia a sanguine et suffocato. Per-multi tamen canonum trullanorum ecclesiasticis regulis non adversantur, eosque, non omnes, approbarunt octavo sæculo Constantinus et Adrianus I, romani pontifices.

Ex conciliis pro disciplina ecclesiastica celebratis, comme-moranda præsertim sunt XV toletana, complura habita inter annum 610 et 694, in quibus metropolitani jura toletano an-tistiti confirmata fuere, subjecti ecclesiasticis censuris lapsi in crimen fornicationis, et quæ ad fidem moresque pertinent consti-tuta, catholica interdum contra monothelitas confessione præmissa, et ambiguis quorundam locutionibus explanatis¹. His accedunt *romanum* sub Bonifacio IV de regimine Ecclesiæ anglicanæ indictum anno 610; parisiense anni 615 de causis episcoporum ad metropolitanum deferendis; trajectense anni 697 de sanctis viris mittendis ad prædicandum exteris gentibus

¹ In toletana altera synodo anno 693 depositus fuit et in exilium pulsus Sisbertus, archiepiscopus toletanus, quod in Egicani regis necem conspi-rasset.

Evangelium, aliaque id genus plura. A quarum synodorum numero expungimus *aquileiensem* anni 698, in qua ob trium Capitulorum condemnationem V quoque synodus rejecta fuit.

CAPUT III.

HÆRESES SÆCULI SEPTIMI.

Grassata est sæculo VII in Ecclesia orientali hæresis *monothelitarum*, surculus et appendix eutyichianæ; nam quemadmodum eutyichiani unam asserebant in Christo naturam, ita monothelitæ dogmatizabant unam in Christo voluntatem, et ἐνεργίαν sive actionem. Quare μονοθελίται dicti sunt a μόνος, unus, et θέλημα, voluntas. Monente Athanasio Jacobitarum antistite eutyichiano, imperator Heraclius anno 629 petiit a Sergio C. P., et a Cyro tunc Phasidis, postea Alexandriæ episcopo, num in Christo admittenda foret una, an duplex voluntas et operatio. Illi vero unicam statuerunt, quam appellarunt θεάνδρικαν, id est, *Dei-virilem*, nomine derivato a Θεός, *Deus*, et ἀνὴρ, *homo*, cujus genitivus est ἀνδρός. Movit Sergius Heraclium, ut ederet Ethesim, quam anno 639 synodo confirmavit. Est autem ἑκθεσις idem ac *expositio*, a verbo ἐκτίθημι, *expono*. In illa una in Christo voluntas et una tantum actio enuntiabatur. Adhæsit eidem luto Pyrrhus Sergii successor et Paulus, qui Pyrrho ob exulceratum imperatoris animum in Africam secedenti substitutus fuit anno 642. Is anno 648 a Constante imp. extorsit edictum, ne diceretur una, nec duplex Christi voluntas; damnatus idcirco eodem anno a Theodoro pontifice, et anno proximo 649 a S. Martino I: ipsi Paulo imputandum est, quod Martinus accersitus sit Constantinopolim, relegatus, gravissimisque malis afflictus. Dicitur tamen Paulus ante mortem egisse erroris, scelerisque sui pœnitentiam. Edictum illud Constantis *Typus* vocatur; quamvis enim τύπος idem sit, ac forma notaque impressa, a verbo τύπτω, *percutio*; illo tamen vocabulo non semel in Novellis justinianeis constitutio et lex designatur. At Cyrus ex episcopo Phasidis in Colchide renuntiatus anno 630 patriarcha alexandrinus, prætextu conciliandi severianos seu acephalos cum catholicis,

unam Christi operationem θεάνδρικαν cœpit majori audacia dogmatizare, et anno 633 coacta synodo stabilire. Firmavit et ipse propria subscriptione anno 639 ἑκτεσεν Heraclii, et e vivis sublatus est anno proximo 640. Atque his cum monothelitarum dogma, tum quæ superiori capite diximus, obviam habent explicationem.

Eruperunt eodem sæculo VII nonnullæ aliæ hæreses, vix nomine notæ. Prima est *christolytarum*, χριστολύτων, asserentium Dominum relicto deorsum corpore ad coelos cum sola divinitate adscendisse; horum nomen est a Χριστός, *Christus*, et λύω, *solvo*. II. *Gnosimachorum*, γνωσιμάχων, qui scientiam omnem, divinæ etiam Scripturæ, christianis contrariam, vanam et inutilem reputabant, nomen sortiti a γνώσις, *cognitio*, et μάχουαι, *pugno*. III. Ἐθνοφρόνων, appellationem habentium ab ἔθνος, *gens*, et φρόνησις, *sapio*, quoniam gentilium sectabantur superstitionem, divinationes, auguria et incantamenta, simulque christianorum et paganorum festa servabant. IV. Παρερμηνείων, ad libitum, ingeniumque dumtaxat suum, sacram Scripturam interpretantium, quorum nomenclatura derivata est a verbo παρερμηνεύω, *prave interpretor*. Hæ nobis hæreses innotuerunt ex libris S. Joannis Damasceni.

His accedunt Armeni, qui a septimo usque ad quintumdecimum sæculum erroribus implicati a romana Ecclesia fuerunt avulsi. Impliciti fuerunt hæresi eutyichiana, negarunt sacramentum confirmationis et in sacra oblatione vinum nulla admixtum aqua adhibebant. In celebrandis quoque festivitatibus, ritibusque dissidebant a Latinorum et Græcorum Ecclesiis; sed hoc postremum fieri potuit absque hæresis impietate.

CAPUT IV.

SÆCULI SEPTIMI SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Quamquam sæculi VII scriptores numero et celebritate iis qui duobus præcedentibus sæculis floruerunt, nequeunt æquiparari; nec pauci sunt tamen, nec proletarii. In historia enim ineunte sæculo versati sunt *Joannes Antiochenus*, cognomento

Malala, qui ab orbe condito usque ad ætatem Justiniani Senioris libris XVIII perduxit historiam chronicam; necnon *Isychius*, patriarcha jerosolymitanus, a quo præter commentaria in Scripturam divinam, selectasque orationes, edita fuit ecclesiastica historia, quæ tamen deperit edacis temporis injuria. Accesserunt adolescente sæculo *Theophilactus* Ægyptius, scriptor rerum a Mauricio Augusto gestarum; *Marcus* et *Sisebutus* monachi, qui aliquas sanctorum Vitas scripsere, et *Joannes* itidem monachus in investigandis calculis festi paschalis assiduus, quorum ætas florebat circa annum 620. Editum ab *anonymo* Chronicum alexandrinum, quod et *Fasti Siculi* inscribitur, a mundi origine usque ad annum 628; unde infertur ætas scriptoris. *Joannes Moschus* vitæ cultor monasticæ, cognomento *Eviratus*, rudi ac simplici stylo, ut inquit Photius cod. 199, conscripsit de gestis Patrum opus historicum, inscriptum *Pratum spirituale* seu *viridarium*, et *Nennius* Britannus, et ipse monasticam vitam professus, pertractavit de rebus Britonum sive de Britannorum historia. Uterque autem circa annum 630 mortalem vitam agebat.

Verum peculiari titulo commemorandi sunt *Antiochus* monachus palæstinus, *S. Sophronius* patriarcha jerosolymitanus, *S. Maximus* C. P., *Isidorus* Hispalensis, *S. Ildephonsus* Toletanus antistes et *Anastasius* monachus Sinaita. Enimvero *Antiochus* monasterii S. Sabbæ alumnus et sanctitatis laude percelebris, superstes erat anno 629, comprehenditque homiliis 130 totius religionis christianæ, divinarumque Scripturarum doctrinam, inscripto huic operi *Pandectarum* nomine. Sunt autem Πάνδεκται nihil non continentia volumina, a πᾶν, omne, et δέχομαι, capio; unde pariter libri omne jus comprehendentes Πάνδεκται vocantur. Scripsit etiam *Antiochus* Exomologesim ad Deum, librumque de vitiosis cogitationibus. *S. Sophronius* ortus Damasci, monachus, electus anno 629 patriarcha jerosolymitanus, Cyrum monothelitam palam redarguit, ejusque libellum satisfactionis prescriptum severianis, refellere, et ab Honorio papa cassari curavit, mortuus anno 659 post captam Jerosolymam ab Haumare, duce Saracenorum. *S. Maximus*

patria C. P., natus anno 580 et in exilio defunctus anno 662, non solum Pyrrhum monothelitam confutavit publicis disputationibus, ac intrepide restitit Constanti imp., fidei causa carceres, ærumnas ac deportationem parvipendens; verum etiam monotheliticæ hæresi perpetuum bellum indixit, præter scripta alia ascetica et theologica, de duabus in Christo voluntatibus, de duabus operationibus, de Actis cum Pyrrho, de hypostasi et natura, aliosque tractatus hujus generis præstantissimos exarando. *S. Isidorus* episcopus hispalensis, cujus beata mors contigit anno 636, libros scripsit *Etymologiarum*, *De ecclesiasticis officiis*, aliosque a S. Leone papa IV plurimum commendatos¹. De perpetua Deiparæ virginitate, partu, gestisque præcipuis, necnon de scriptoribus ecclesiasticis, de rebus liturgicis et epigrammata varia, pie doctèque scripsit *S. Ildephonsus* ad episcopatum toletanum anno 637, ad regnum vero beatorum evectus anno 667. Demum *Anastasius* Sinaita, ab altero *Anastasio* item Sinaita, patriarcha antiocheno, de quo superiori sæculo, secernendus, litteris tradidit notitiam omnium hæresum ab initio religionis christianæ et conciliorum, quibus damnata fuerunt, usque ad VI œcumenicum celebratum, ut diximus supra, pontifice max. Agathone et imp. Constantino *Pogonato*, anno 680.

His vero, quorum peculiaris habenda erat memoria, accedunt *Dorotheus* palæstinus archimandrita, qui scripsit de vita pie instituenda; *Paterius* Gregorii M. discipulus, qui explanavit difficiliora Scripturæ loca; *Conon* discipulus olim Joannis Philoponi Tritheitæ², postea ejus adversarius, qui in ipsum con-

¹ Nonnulli, qui commentaria scriptorum ecclesiasticorum ediderunt, ut Guillelmus Caveus, aiunt S. Isidorum conscripsisse *Chronicum* ab exordio mundi usque ad annum 626. Verum in fine ejusdem chronici legitur: « Fiunt igitur ab exordio mundi usque ad præsentem æram 654, hoc est, anno quinto imperatoris Heraclii et quarto principis Sisebuti anni 5813. » Ita in vaticanis editisque Codicibus, teste *Schelstrateno*, æra hispanica 654 concurret cum anno Christi 616, et quarto Sisebuti regis Hispaniarum, sed cum Heraclii anno sexto.

² Ipse Joannes *Philoponus* Alexandrinus, et arte grammaticus scripsit in *Hexameron* et de Paschate, pluraque philosophica, quibus navabat operam, ut idem inquit lib. IV *Phys. Διοκλητιανου* ἐτ τλγ Diocletiani anno 333.

didit invectivas. Apologiam edidit pro S. Theophobio *Themistius*; *Nicias* monachus Philoponi deliramenta oppugnavit; aliquas SS. Vitas conscripsit *Jonas* Hibernus; Cosmopoieam carmine jambico exposuit *Georgius* Nicomediensis; de Dagoberto rege disseruit *Audænus* Suessionensis; pœnitentiale, opus omnibus pœnitentiæ casibus accommodatum, elucubravit *Theodorus* tarsensis monachus; de adventu Christi, de origine mortis, de animarum receptaculis, extremoque judicio pertractavit *Julianus Pomerius* Toletanus, et concordiam canonum exeunte sæculo concinnavit *Cresconius* episcopus africanus.

CAPUT V.

SÆCULI VII AUGUSTI PRINCIPES ATQUE VIRI QUIDAM SANCTISSIMI.

Mauricio interfecto anno 602, die 23 novembris, imperium arripuit *Phocas* in Thracia obscuro genere ortus. A quo nil memoria dignum patratum est, nisi quod romanæ Ecclesiæ agnovit, firmavitque primatum. Tantæ enim ignaviæ et libidini se dedit, ut Cosrhoes, rex Persarum, in illum irruens, quasi Mauricii mortem vindicaturus, facile expugnaverit Chalcedonem, sitam e regione Constantinopolis. Reges quoque alii ob imperatoris desidiam lacerarunt imperium. Quare ipsi constantinopolitani cives captum Phocam adduxerunt ad *Heraclium* urbem eam obsidentem, atque omni affectus ignominia, in ipsa, qua Heraclius vehebatur navicula, truncatus est capite, anno 610, sui principatus 8¹.

Concurrit cum anno ær. chr. 617. De ipso tamen *Philopono* vide not. 3 ad caput III præcedentis sæculi VI.

¹ *Phocæ* nomen recte huic Cæsari convenit ob genus obscurum, ob immanitatem, ob vitæ turpitudinem. *Phocæ* enim marinæ sunt monstra, de quibus in tertio *Georgicorum* Virgilius :

Littore in extremo, ceu naufraga corpora fluctus,
Proluit, insolitæ fugiunt in flumina phocæ.

Et libro quarto :

Quippe ita Neptuno visum est, immania cujus
Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocæ.

In nummis tamen hujus imperatoris nomen invenitur absque inspiratione

Phoca imperante, Antiochiæ Syriæ metropolis seditione commota, Judæi mactarunt ingentem fidelium numerum, excarnificato etiam sanctissimo patriarcha *Anastasio*. Sub Cosrhoe, Persarum rege, martyrium subiit *Anastasius* alter monachus, laudatus in Actis concilii II nicæni, in fluentia demersis monachis aliis LXX. Ciennæ item in Galliis, jubente Theodorico lapidibus obrutus est *Desiderius* episcopus, quoniam prolata sententia illa apostolica I Corinth. VII, *melius est nubere, quam uri*, id ægre tulerat regis concubina Brunechildes.

Post Phocam imperium tenuit *Heraclius* annis 31, ex hydrope extinctus anno 641, undecima die martii. Filius fuit Heracleonæ, præfecti Africæ et addictus monothelitis; de ejus enim *Ecthesi* dictum est supra ¹. Heraclius Cosrhoem multis elatum victoriis (debellerat enim anno 614 Jerosolymam, sublata inde cum omni ecclesiastica suppellectili dominica Cruce, ac postea Ægyptum, Alexandriam et Libyam diripuerat) anno 623 insigni victoria prostravit, coegitque e Gazza discedere. A proprio filio Syroe Cosrhoe deturbatus est solio, tetroque carceri anno 628 inclusus et spiculis toto corpore lancinatus. Inita inter Syroem et Heraclium pace, Crux salvifica recuperata est, et anno 629 in priori loco recondita. Eodem anno Heraclius jussit, ut Judæi

Focas. Uxorem habuit *Leontiam* nomine, ex qua suscepit filiam *Domnenciam*, connubio junctam Prisco, patricio constantinopolitano. Narsetem Persis formidolosum jussit vivum cremari; prætorianos milites convicia in illum jactantes, partim obruncavit, partim demersit in mare, partim carceri inclusit. Antequam jubente Heraclio caput illi amputaretur, ob multorum conjuges adulterio pollutas, exsecta ei fuerunt virilia. Lege Cedrenum et Zonaram.

Seditio Judæorum, qui Antiochiæ permultos christianorum interfecerunt, contigit paulo ante obitum Phocæ anno 610. At misso Antiochiam exercitu, Judæi seditionis et crudelitatis suæ vel perempti, vel mutilati, vel ejecti condignas pœnas tulerunt.

¹ *Heraclio* duæ fuerunt uxores, *Fabia*, quam mutato nomine appellavit *Eudociam*, ex qua suscepit Epiphaniam et Heraclium Juniorem, quem nominavit Augustum, eique indidit nomen *Constantini*, et *Fabia* defuncta, uxorem duxit *Martinam*, filiam fratris sui, insignis pulchritudinis foeminam, quæ illi plures peperit liberos. Verum propter incestas has nuptias, ut scribunt Nicephorus et Evagrius, creditum est hanc ei pœnam fuisse illatam, ut priapismo laborans sursum mingeret, faciemque suam proprio lotio perlueret.